

de Rechtspraak

Raad voor de
rechtspraak

Minister van Justitie
D.t.v. mw. mr. drs. J. Kok
Postbus 20301
2500 EH Den Haag

bezoekadres
Juliana van Stolberglaan 4
2595 CL 's-Gravenhage

correspondentieadres
Postbus 90614
2509 LP 's-Gravenhage

datum 14 februari 2005
contactpersoon R.C. Hartendorp
doorkiesnummer 070 – 361 9788
e-mail r.hartendorp@rvdr.drp.minjus.nl
ons kenmerk UIT/[ ]/ONTW/RCH
uw kenmerk 5320693/04/6
onderwerp Wetsvoorstel bevordering voortgezet ouderschap en zorgvuldige
scheiding – advies

t 070 – 361 9723
f 070 – 361 9715

Geachte heer Donner,

Bij brief van 12 december 2004 met kenmerk 5320693/04/6 verzocht u de Raad voor de rechtspraak (de “**Raad**”) advies uit te brengen inzake het Wetsvoorstel bevordering voortgezet ouderschap en zorgvuldige scheiding (het “**Wetsvoorstel**”).

Met het Wetsvoorstel wilt u ouders vroegtijdig afspraken laten maken over de invulling van het ouderschap na de scheiding opdat onnodige conflicten voorkomen kunnen worden. Om dit te bevorderen worden de volgende maatregelen voorgesteld: (i) ouders moeten in het verzoekschrift tot echtscheiding een ouderschapsplan opnemen; (ii) het (gezamenlijke) verzoekschrift vermeldt over welke van de gevraagde voorzieningen overeenstemming is bereikt en over welke nog een verschil van mening bestaat; (iii) de normen ten aanzien van ouderlijke verantwoordelijkheid worden geëxpliciteerd; (iv) de norm dat het gezamenlijk uitoefenen van het gezag door ouders het uitgangspunt is, wordt gecodificeerd; en (v) de flitsscheiding wordt afgeschaft.

Gehoord de gerechten, adviseert de Raad als volgt.

De Raad ziet aanleiding om over het ouderschapsplan, de omgang, en *mediation* opmerkingen te maken. Tevens zal aan het slot van dit advies nog een aantal aanvullende opmerkingen worden gemaakt. De Raad ziet geen aanleiding om over de overige voorstellen te adviseren.

Ouderschapsplan

Naar het oordeel van de Raad lijken er geen overwegende bezwaren te zijn tegen het vereiste dat ouders in hun verzoekschrift een ouderschapsplan opnemen. De Raad betwijfelt wel of dit voorschrift scheidende ouders bij de afwikkeling van een scheiding vaker dan nu ertoe zal brengen het belang van de kinderen scherper voor ogen te houden. Ook zal het in de praktijk voor onwillige ouders in beginsel vrij eenvoudig zijn om aan werkelijk overleg te ontsnappen. Nu de eis om een ouderschapsplan in te dienen ruimte moet laten voor een ontsnappingsclausule, zal daar zonder twijfel een creatief en door de rechter zelden door te prikken gebruik van worden gemaakt door onwillige ouders. Deze ruimte zal

de Rechtspraak

Raad voor de
rechtspraak

datum 14 februari 2005
kenmerk [ ]
pagina 2 van 4

aanleiding kunnen geven voor een meningsverschil tussen ouders over de vraag of het plan nu wel of niet voldoende is. Indien het ouderschapsplan waarover nog een meningsverschil bestaat aan de orde wordt gesteld in een procedure, dan leidt dit tot een extra belasting van de Rechtspraak en een toename van doorlooptijden van procedures.

De memorie van toelichting noemt op pagina 7 de mogelijkheid dat de rechter het verzoekschrift ter aanvulling kan “terugverwijzen” bij een onvoldoende uitgewerkt ouderschapsplan. Naar het oordeel van de Raad heeft een dergelijke “terugverwijzing” geen juridische betekenis, tenzij het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering (“**Rv**”) aangepast wordt. In de visie van de Raad zou aansluiting gezocht kunnen worden bij de regeling over onvolledige verzoekschriften in artikel 2.3 van het Procesreglement Scheiding van het landelijk overleg van de voorzitters van de familie- en jeugdsectoren en -units van de rechtbanken. Het procesreglement kan worden geraadpleegd op www.rechtspraak.nl.

Omgang

De verplichting van de verzorgende ouder om de band met de niet-verzorgende ouder te ontwikkelen is positief. Naar de Raad begrijpt wordt deze “instructienorm” in het nieuwe artikel 1:247 lid 3 van het Burgerlijk Wetboek (“**BW**”) op het punt van de omgang geconcretiseerd in de nieuwe formulering van artikel 1:377a lid 1 BW. De eerste zin daarvan heeft kennelijk ook betrekking op de situatie waarin de ouders gezamenlijk het gezag hebben, maar het samenstel van de op deze materie betrekking hebbende artikelen is ondoorzichtig. Het vermijden van het begrip “omgangsregeling”, zoals toegelicht in de Memorie van Toelichting, maakt de materie nog ondoorzichtiger. Het voorgestelde artikel 1:253a lid 2 BW zou tevens moeten bepalen dat de te treffen regeling ook betrekking heeft op de omgang tussen het kind en de ouder bij wie het zijn gewone verblijfplaats niet heeft. Het voorgestelde artikel 1:253a lid 3 BW regelt dit immers niet, nu steeds in de artikelen die van overeenkomstige toepassing worden verklaard de begrippen omgang en omgangsregeling worden veranderd in verzorging en opvoeding. Naar het oordeel van de Raad kan hier beter het begrip “recht op omgang” gebruikt worden omdat dit begrip ook voorkomt in het voorgesteld artikel 1:377a lid 1 BW eerste zin. Het komt enigszins gekunsteld voor om omgang gedurende twee dagen per twee weken te kenschetsen als een vorm van verdeling van de zorg- en opvoedingstaken. Als dat toch gewild wordt zou het expliciet opnemen van het omgangsaspect in artikel 1:253a lid 2 BW toch verhelderend zijn, hoewel de Raad zich wel afvraagt wat de verhouding is tussen dit artikel en artikel 1:377a BW. In dat artikel, waarvan de toepasselijkheid bij gezamenlijk gezag niet is uitgesloten, wordt immers de omgangsregeling geregeld. De verwijzing in artikel 1:253a lid 3 BW naar artikel 1:377a BW zou dan ook verhelderd moeten worden.

Mediation

In artikel 818 lid 2 Rv wordt het begrip scheidingsbemiddelaar gebruikt. Deze verwijzing wekt de suggestie dat alleen zaken doorverwezen mogen worden naar leden van de Vereniging Familierecht Advocaten en –Scheidingsbemiddelaars. Dit is niet het geval. Daarom is het beter in dit verband het begrip “bemiddelaar” te gebruiken.

de Rechtspraak

Raad voor de
rechtspraak

datum 14 februari 2005
kenmerk [ ]
pagina 3 van 4

Op pagina 3 van de Memorie van Toelichting staat dat de rechter de mogelijkheid heeft te verwijzen naar een scheidingsbemiddelaar *ten einde een vergelijk te beproeven*. Naar het oordeel van de Raad is dit een te passieve weergave van *mediation* in echtscheidingszaken. Bij *mediation* worden partijen in de gelegenheid gesteld onder leiding van een bemiddelaar op alle punten een goede en voor beide partijen acceptabele regeling te treffen die ook in het belang van de kinderen is. Een dergelijke tekst zou in de Memorie van Toelichting opgenomen kunnen worden.

De vergoedingsregeling voor *mediation* in echtscheidingszaken valt onder de algemene regeling die op dit moment wordt gemaakt voor de doorverwijzingsvoorziening. Op pagina 3 van de Memorie van Toelichting staat dat echtgenoten ongeacht hun inkomen aanspraak kunnen maken op een tegemoetkoming van €200 wanneer zij op voorstel van de rechter (alsnog) voor *mediation* kiezen. De voorgenomen regeling gaat er echter van uit dat partijen bij doorverwijzing de eerste 2 ½ uur kosteloos gebruik kunnen maken van een *mediator*. Naar het oordeel van de Raad verdient het de voorkeur aan te sluiten bij de in voorbereiding zijnde algemene vergoedingsregeling en – voor zover dit de bedoeling is – voor echtscheidingszaken geen aparte voorziening te treffen.

Op pagina 19 van de Memorie van Toelichting staat dat de rechter de weigering om aan *mediation* deel te nemen moet meewegen in zijn oordeel of het verzoekschrift niet ontvankelijk moet worden verklaard. De Raad is tegen de verplichting tot *mediation*. Voor een nadere onderbouwing van dit standpunt verwijs ik u naar het advies van de Raad van 29 maart 2004 over de concept-notitie ‘ADR en mediation’. Dit voorstel tendeeft in die richting. Immers kunnen partijen zich door deze regeling gedwongen voelen tegen hun zin aan *mediation* mee te doen, teneinde een mogelijke niet-ontvankelijkheid te voorkomen. Ervaringen in andere landen leiden tot de conclusie dat dit tot procedures binnen de procedure aanleiding kan geven over de vraag of partijen nu wel of niet (actief) aan de *mediation* hebben meegewerkt. Het is daarom verstandig deze passage te schrappen. Bovendien wordt op geen enkele wijze duidelijk gemaakt in welke zin de rechter de weigering om aan *mediation* deel te nemen moet meewegen in zijn beslissing over de ontvankelijkheid.

Op dezelfde pagina van de Memorie van Toelichting is te lezen dat de rechter bepaalt naar welke *mediator* de zaak doorverwezen wordt. Dit systeem wijkt af van de doorverwijzingsvoorziening waarvan momenteel de invoering wordt voorbereid, waarin partijen in overleg met de mediationfunctionaris van de rechtbank een *mediator* kiezen. Hierbij maken de mediationfunctionarissen gebruik van lijsten waarop de specialismen van de *mediators* zijn vermeld. Naar het oordeel van de Raad verdient het de voorkeur aan te sluiten bij deze algemene doorverwijzingsvoorziening.

Overige opmerkingen

Bij weten van de Raad wordt artikel 1:250 BW in de praktijk zo goed als nooit toegepast. Het is daarom de vraag of van deze voorgestelde wijziging in dat artikel enige werking zal uitgaan. In elk geval zou in het Wetsvoorstel nader gespecificeerd moeten worden welke bevoegdheden de bijzondere curator heeft. Tenslotte, de Raad beschouwt de introductie van een voorlopige voorziening voor de ontbinding van een geregistreerde partnerschap waarin kinderen betrokken zijn als belangrijke reparatiewetgeving.

de Rechtspraak

Raad voor de
rechtspraak

datum 14 februari 2005
kenmerk [ ]
pagina 4 van 4

Indien na het uitbrengen van dit advies het Wetsvoorstel op belangrijke onderdelen wordt gewijzigd, dan wordt de Raad graag in de gelegenheid gesteld daarover aanvullend te adviseren.

Hoogachtend,

D.J. van Dijk
Lid Raad voor de rechtspraak